

วูวูเซล่า : เสียงสวรรค์ฤเสียงมารจากกาฬทวีป

อานันท์ นาคคง

11 มิถุนายน - 11 กรกฎาคม 2553 หนึ่งรอบเดือนแห่งความตื่นเต็นของพลเมืองโลกทั้งโลก กับเกมกีฬาหมาหาสนุกที่ทุกคนรอคอย ทั้งวันคืนตื่นหลับ วาระครบรอบสี่ปีที่คนมากมายในโลกเบียดๆหันมาสนใจและใส่ใจกันด้วยลูกกลมๆที่กลิ้งหมุนลอยละล่องข้ามจากเมืองหนึ่งสู่อีกเมืองหนึ่ง ประเทศหนึ่งสู่ประเทศหนึ่ง ทวีปหนึ่งสู่อีกทวีปหนึ่ง

ลูกกลมๆนั้นนำพาใครต่อใครให้พุ่งความสนใจไปที่ประเทศอัฟริกาใต้ ดินแดนเก่าแก่ที่เคยได้ชื่อว่ามีความขัดแย้งทางการเมืองสูงสุดแห่งหนึ่งของโลกที่ได้รับการประกาศให้เป็นเจ้าภาพการแข่งขัน “ฟุตบอลโลก” (World Cup 2010) อย่างเป็นทางการจากสหพันธ์ฟุตบอลระหว่างประเทศ (Fédération Internationale de Football Association) หรือ ฟิฟ่า (FIFA) ซึ่งเป็นองค์กรกีฬาที่ใหญ่ที่สุดในโลกปัจจุบันที่ดำเนินการในกีฬาฟุตบอลนานาชาติมานานปี ครั้นนี้ถือเป็นครั้งแรกที่ปรากฏการจัดการแข่งขันในทวีปอัฟริกา และเป็นครั้งที่ 19 นับจากจุดเริ่มต้นครั้งอดีต โดยได้ทำการคัดเลือกทีมฟุตบอลจากทั่วโลก 208 ทีมที่เป็นสมาชิกฟีฟ้านับตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 จนถึงปี 2553 ถือเป็นสถิติการแข่งขันกีฬาที่มีประเทศเข้าร่วมแข่งขันจำนวนมากที่สุดในโลกมาพบกันที่ทวีปอัฟริกา หลังจาก World Cup 2006 ครั้งก่อนที่เคยจัดในประเทศเยอรมนี

ภาพการแข่งขันเป็นอย่างไร ผลการแข่งขันมาจนถึงวันที่วารสารวิทยาสารวิทย์เล่มนี้คลอดออกมาเป็นอย่างไร ใครคว่ำชัยชนะ ใครพ่ายใครแพ้ คงไม่จำเป็นที่จะต้องสาธยายให้มากความ

แต่มีสิ่งหนึ่งที่ต้องลงหมายเหตุบันทึกเอาไว้ ในส่วนของ “เสียง” ที่เป็นสีสันบรรยากาศสำคัญที่ไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์ฟุตบอลโลกครั้งอื่นๆ ในประเทศอื่น ทวีปอื่นใด ถือว่าเป็นเสียงที่ทำให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์กันมากมายเหลือเชื่อ

เหลือเชื่อกว่าใด คือการเกิดสภาวะ “ต่อต้าน” กับ “เสียง” ที่กึกก้องกังวานอยู่ในสนามการแข่งขันทุกสนามของอัฟริกาใต้ จนเกิดเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ กระทั่งสื่ออิเล็กทรอนิกส์หน้าจอคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือก็มีวายุวนัน ที่มุ่งโจมตีเสียงที่เกิดขึ้นนี้อย่างรุนแรง คนที่ออกมาประท้วงมีทั้งนักกีฬาฟุตบอล ผู้ร่วมทีมฟุตบอล กรรมการตัดสิน กองเชียร์ ไปจนถึงผู้ชมที่อยู่ไกลแสนไกลจากสนามการแข่งขันแต่พบปะกันหน้าจอโทรทัศน์หรือส่งคอมออนไลน์ในโลกที่วิทยาการสามารถสร้างอารมณ์ร่วมกับการแข่งขันเสมือนหนึ่งได้เป็นผู้ชมหรือผู้เล่นคนหนึ่งในช่วงเวลาการแข่งขันฟุตบอลโลกนั้นเลยทีเดียว

เสียงที่ว่านี้ มีผู้บรรยายว่า “ไม่ใช่ the sound of music เสียงดนตรี แต่มันคือ noise - เสียงรบกวน(ที่แสนสุดจะรำคาญ)”

บ้างก็เปรียบเปรยว่า “เสียงแมลงวันบินว่อน”, “เสียงผึ้งแตกรัง”, “เสียงช่างร้อง”, ไปจนถึงนิยามความหมายว่า “เสียงนรก(แตก)” นั้นเลยทีเดียว

ทั้งนี้ เสียงนั้นเกิดจากแตรพลาสติกสีสนสดใส รูปร่างคล้ายทรัมเปต แต่ไม่มีวาล์วกดบังคับโน้ต ท่อลมมีความยาวตั้งแต่หนึ่งฟุตไปจนหนึ่งเมตร มีกำพวดปากที่เป่าลมแล้วเกิดเป็นเสียงแผดก้องสะเทือนอารมณ์ แตรนี้มีชื่อเรียกเป็นที่รู้จักกันว่า “วูวูเซล่า” (Vuvuzela)

คำเรียกชื่อ เป็นภาษาซูลู แปลว่า “ทำให้เกิดเสียงดัง” หรือในบางครั้งก็เรียก “เลปาดาตา” ซึ่งเป็นภาษาสวานา การให้คำอธิบายว่าเป็นภาษาซูลูนั้น อาจเป็นเพราะคนซูลูเป็นเผ่าที่มีจำนวนมากที่สุดเผ่าหนึ่งในอัฟริกา ในที่นี้ “วูวูเซล่า” สำหรับชาวซูลูคือ “ให้เกิดเสียงดังวูวู” บ้างก็ว่าเป็นศัพท์แสลงของพวกคนเมือง โดยมีคนใช้คำว่า “วูวูเซล่า” เพื่อสื่อความหมายประเภทปลุกใจ ปลุกเร้า หรือกระตุ้นจิตใจของนักรบในเผ่า (ในที่นี้คือนักฟุตบอลที่ทำหน้าที่ประจัญหน้ากัน) พร้อมยกนิทานเรื่อง “ลิงบาบูนที่ถูกฆ่าด้วยเสียงดังสนั่น” ในนิทานพื้นบ้านเก่าแก่เข้ามาประกอบว่าพลังของเสียงวูวูเซล่านั้นมีอำนาจขนาดไหน

อำนาจวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในแตรพลาสติก ทำหน้าที่เป็นดุริยางค์ประโคมตลอดการแข่งขันฟุตบอล ทั้งก่อนหน้าแข่ง ไปจนถึงหลังการแข่งขันผ่านพ้น บนถนนหนทาง ตามตรอกซอกซอย เสียงวูวูเซล่าจะดังประสาน

กังวลอยู่ร่วมกับอากาศที่ทุกคนหายใจเข้าออก เป็นดนตรีประกอบที่ใครก็ได้ เด็ก คนหนุ่มสาว ผู้เฒ่า ต่างนำแตรพลาสติกสีสนสโตสมาเป่าเปล่งเสียงกันเป็นที่เบิกบานใจ

เป่าด้วยกัน เป่าเข้าไป ดังเท่าไร ดังเข้าไป สนุกไหม สนุกด้วยกัน

วูวูเซล่าใช้ในการเชียร์กีฬาครั้งแรกในช่วงทศวรรษ 1990 โดยกลุ่มกองเชียร์สโมสรฟุตบอลโกเซอร์ ชิฟส์ เอฟซี ในลีกแอฟริกาใต้ เริ่มนำมาใช้เป็นอุปกรณ์เชียร์ของทีมของตนในสนามฟุตบอล แต่ยังเป็นที่ยังจำเฉพาะภายในแอฟริกาใต้เท่านั้น จากนั้นวูวูเซล่าถูกนำมาใช้อีกครั้ง ในการแข่งขันคอนเฟเดอเรชันส์คัพ 2009 ที่แอฟริกาใต้เป็นเจ้าภาพ และได้รับการกล่าวถึงในแง่ที่เป็นอุปกรณ์เชียร์ที่สามารถข่มขวัญทีมคู่แข่ง และกองเชียร์คู่แข่งได้เป็นอย่างดี

วูวูเซล่ามีหลายรูปแบบ แบบเล็กที่ให้เสียงแหลมเรียกว่า "มินิวูวูเซล่า" แบบใหญ่ให้เสียงที่ดังเรียกว่า "กูวูเซล่า" และแบบที่มีลายธงชาติติดอยู่กับหมวกเรียกว่า "มาการาปา วูวูเซล่า"

ตำนานการเกิดวูวูเซล่า มีหลายกระแสด้วยกัน

เรื่องหนึ่ง กล่าวกันว่า ผู้ให้กำเนิดเครื่องเป่ามหัศจรรย์นี้ ชื่อว่า **เฟรดดี มาเค่** แฟนคลับฟุตบอลสโมสรโกเซอร์ ชิฟส์ เป็นผู้นำแตรรถจักรยานซึ่งทำด้วยอะลูมิเนียมมาเป่าในสนามฟุตบอลเมื่อราวปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ.1965) เขาพบว่าแตรรถพวกนี้สั้นเกินไปให้เสียงไม่สะใจนัก เลยลองทำอุปกรณ์ชิ้นใหม่ด้วยท่อยาวแทน ผลคือเสียงดังสนั่นสะท้านทรวงมาเค่เป่าแตรไปทั่วบ้านทั่วเมืองระหว่างทศวรรษที่ 70-80 (มีภาพถ่ายของเขากับวูวูเซล่ารุ่นบุกเบิกซึ่งทำด้วยอะลูมิเนียมตระเวนเป่าในเกมฟุตบอลลีกของแอฟริกาใต้มากมาย) จากนั้นเขาจึงเริ่มใช้กับเกมระดับชาติทั้งโอลิมปิกเกมส์ 1992, 1996 หรือฟุตบอลโลก 1998 ภายหลังเมื่อมีปัญหาการพกพาแตรอะลูมิเนียมเข้าสนามแข่งขัน ซึ่งอาจใช้เป็นอาวุธได้ เขาเลยต้องหันมาดัดแปลงแตรใหม่ ทำด้วยพลาสติกแทน และจากนั้นก็มียี่ห้อหัวหม้อผลิตวูวูเซล่าหลากหลายสีสน หลากสไตล์ออกขายจนได้รับความนิยมทั่วบ้านทั่วเมือง

อีกตำนานหนึ่ง (จากข่าว South African News) คนที่สร้างแตรชนิดนี้ เป็นเด็กหนุ่มจากเคปทาวน์ **นีล ฟาน ชาลควีก** (Neil Van Schalkwyk ปัจจุบันอายุ 37 ปี) อดีตกองหลังทีมเยาวชนของ ซานโดส เคปทาวน์ ซึ่งเป็นผู้ยิงประตูตีเสมอทีมแบตส์วูดเมื่อราว 15 ปีที่แล้ว ท่ามกลางเสียงไซโยโห่ร้องของแฟนฟุตบอล หูของ ฟาน ชาลควีกไปได้ยินเสียงของทรัมเป็ตทำมืออันเล็ก ๆ (a homemade tin trumpet) ที่กองเชียร์เป่า ทันใดนั้น ไอเดียเด็ดก็วาบขึ้น มาทันที หลังจากนั้น ฟาน ชาลควีก เข้าทำงานในโรงงานพลาสติกแห่งหนึ่ง เขาค้นคว้าว่ามันน่าจะมียี่ห้อผลิตทรัมเป็ตสำหรับเชียร์ฟุตบอลคล้ายๆ กับที่เขาเคยได้ยิน และหลังจากผ่านการออกแบบและลงมือทำงานอยู่หลายชั่วโมง วูวูเซล่าอันแรกของโลกก็ถูกผลิตขึ้นเป็นรูปเป็นร่างออกมาในที่สุด วูวูเซล่าออกจำหน่ายล็อตแรก 500 อัน ในปี ค.ศ. 2001 อย่างเข้าสู่ปี ค.ศ. 2002 กิจการขายแตรพลาสติกของเขาเริ่มรุ่งเรือง เมื่อมีบริษัทมาเหมาซื้อไปกว่า 20,000 อัน มาจนถึงปัจจุบันวูวูเซล่าจากการริเริ่มของเขาถูกจำหน่ายไปแล้วนับแสนๆอัน และกลายเป็นของแพร่หลายในวงการลูกหนังแอฟริกาใต้ไปแล้ว ถือเป็นความสำเร็จที่เจ้าตัวเองก็ไม่ได้คาดคิดเหมือนกัน ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาวูวูเซล่าทำเงินให้เขาไปแล้ว 7 ล้านแรนด์ (คิดเป็นเงินไทยประมาณ 33.75 ล้านบาท) โดยครั้งหนึ่งเป็นรายได้ที่เกิดขึ้นในช่วงปีที่แล้ว (ฟีฟ่าคอนเฟเดอเรชันส์คัพ 2009) ปัจจุบัน ฟาน ชาลควีก และบริษัท Masincedane Sport trademark ของเขา จัดการจดลิขสิทธิ์ชื่อ “วูวูเซล่า” เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ ฐานลูกค้าของเขายังเริ่มกระจายไปยังต่างแดน ไม่ว่าจะเป็น รัสเซีย, บราซิล, เยอรมนี, สหรัฐอเมริกา และมีโรงงานผลิตในประเทศจีน

ณ วันนี้ โลกเปี้ยวทั้งใบและโลกที่คลั่งไคล้ฟุตบอลกลมๆ ล้วนแล้วแต่คุ้นเคยกับแตรมหัศจรรย์นี้ ไม่โดยภาพก็ โดยเสียง หรือความรู้สึก

เป่าด้วยกัน เป่าเข้าไป ดังเท่าไร ดังเข้าไป สนุกไหม สนุกด้วยกัน

ไม่เลย สำหรับคนบางคน หากจะต้องทนทุกข์ทรมานกับแตรชนิดนี้ ในช่วงเวลาของการแข่งขัน

คำว่า “หนวกหู”, “อึกทึทึโครม”, “ทรมาน”, “น่ารำคาญ”, “ปวดหู”, “ปวดหัว”, “สุดทน” และอีกหลายๆคำ สะท้อนมาทั้งในสนามการแข่งขันและจอโทรทัศน์

นักฟุตบอลบ่นว่า ไม่สามารถฟังคำแนะนำอะไรจากโค้ชข้างสนามได้รู้เรื่องเลย เพราะเสียงแตรมันกลบหูอื้อไปหมด

กองเชียร์ที่อุตสาหะควักกระเป๋าทุบทุบเงินมาไกลแสนไกลเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของผู้ชมบนอัฒจันทร์ ต้องพกที่อุดหู แก้วน้ำอยู่ตลอดเวลา แถมไม่สามารถร้องตะโกนหรือร้องเพลงเชียร์ทีมฟุตบอลโปรดของตัวเองได้ เพราะอย่างไรก็สู้เสียง แปรนแปรของวูวูเซลารอบสนามไม่ได้

แต่ก็ต้องสู้ในที่สุด สู้เพื่อจะให้เสียงแตรกวนประสาทนี้เงียบเสียงให้ได้

กระทั่งความพยายามที่จะร้องเรียนให้ไฟฟ้าส่งแรงบังคับการใช้เครื่องดนตรีชนิดนี้ในสนามฟุตบอลเป็นการถาวร รวมถึงมีการเรียกร้องให้นานาชาติออกกฎหมายห้ามการใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองชนิดนี้ในการแข่งขันกีฬารายการใหญ่ๆ ของโลกทุกรายการในอนาคตด้วยเช่นกัน

ถึงขนาดเอาคำยืนยันจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางโสตประสาทมาแถลงว่าพลังเสียงของวูวูเซลานั้นมีความรุนแรง มากพอถึงขั้นที่อาจทำให้ผู้ที่ได้ยินได้ฟัง "หูดับ" หรืออาจสูญเสียการได้ยินเป็นการถาวรไปเลยทีเดียว

มีงานวิจัยของเยอรมนีออกมาเปิดเผยผลการศึกษาระยะยาวของสถาบัน "ไฟนิก" ที่พบว่าเสียงที่ดังก้องของวูวูเซลอาจ มีความดังได้สูงที่สุดถึง 120-130 เดซิเบล มากกว่าเสียงไฟฟ้าที่มีเสียงดัง 100 เดซิเบล ในขณะที่กฎหมายของประเทศ แอฟริกาใต้ สั่งให้คนที่ทำงานอยู่ในที่ที่มีเสียงดังเกิน 85 เดซิเบล ใช้ที่อุดหู

ขณะที่แพทย์ชาวเยอรมนีอีกกลุ่มหนึ่งก็ร่วมออกมาแถลงการณ์สนับสนุนการจำกัดการใช้วูวูเซลอย่างถาวร เช่นเดียวกัน โดยมีคำเตือนว่าผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเสียงที่ดังเกินความพอดีของวูวูเซลาคควรรีบมาพบแพทย์ภายใน 24 ชั่วโมงเพื่อตรวจเช็คระบบการได้ยินเป็นการด่วนก่อนที่จะกลายเป็นคนหูเสียตลอดชีวิต

นอกจากนี้แล้ว ยังมีแพทย์ชาวอังกฤษระบุว่า วูวูเซล่าเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคต่างๆ ได้ โดยรายงานว่ามี การทดสอบเป่า โดยอาสาสมัคร 8 ราย พบว่าในวูวูเซล่า ชุ่มไปด้วยละอองน้ำลายซึ่งเป็นพาหะต่อเชื้อโรคต่างๆ และเชื้อ โรคเหล่านี้ สามารถอยู่ในอากาศได้นานนับชั่วโมง ทำให้มีความเป็นไปได้อย่างมาก ที่จะมีการติดเชื้อต่อๆ กันไป และ หากใช้วูวูเซล่าอันเดียวกัน เป่าต่อๆ กันไป มากเท่าไร ก็ยังมีโอกาสติดเชื้อได้ง่ายขึ้นอีก

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีทางเสียงของฝรั่งเศส ทำการวิจัยวิธีการตัดคลื่นความถี่ของการออกอากาศสถานี โทรทัศน์วิทยุฝรั่งเศส “กานาล ปลูกส์” เพื่อจะทำให้ผู้ชมรายการไม่ต้องกังวลทุกซักร้อนกับเสียงหึ่งๆ ที่ดังระงมอยู่ตลอดเวลา ในสนาม ซึ่งบางทีก็ทำให้ไม่ได้ยินกระทั่งเสียงนักพากย์ที่เล่าเรื่องศึกลูกหนังอย่างออกรสหน้าจ่อ

นี่เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมาควบคุมวูวูเซล่าที่กำลังออกฤทธิ์ อย่างล่ำพองในสนามประลองแห่งแอฟริกา

หันมามองอีกด้านคือทางกลุ่มสังคมศาสตร์ ก็พบว่าการศึกษาวิจัยวูวูเซล่านั้น เป็นการยกข้อเสียที่มีผลต่อการ ทำงานของกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม อาทิ เสียงเป่าแตรนั้นไปทำลายสมาธิของนักฟุตบอลคู่แข่ง เสียงเป่าดังกลบเสียงผู้ พากย์และผู้ฝึกสอน แน่แน่นอนว่าเป็นการสร้างความปลอดภัยมากกว่าที่จะยินดีต่อการเกิดดนตรีประกอบการแข่งขันกีฬา ดังที่เคยเกิดในประเทศต่างๆ มาก่อนหน้านี้

ที่บราซิล แฟนบอลตีกลองจังหวะแซมบ้า มีการเต้นโยกย้ายสายสะโพกเป็นที่สนุกสนาน (จนทำให้สื่อมวลชน เรียกทีมฟุตบอลบราซิลว่า “ทีมแซมบ้า” Samba ไปด้วย

ที่สวีตเซอร์แลนด์ แฟนบอลนิยมสั่นกระดิ่ง

ที่อังกฤษ คนดูจะร้องเพลงไพเราะให้กำลังใจทีมฟุตบอลที่ตนเองชอบ

ที่สกอตแลนด์ กองเชียร์มักมีปี๊บถล่ม (Bagpipe) เป่าเพลงเพราะพริ้งล่องลอยชวนเคลิบเคลิ้ม

หรือแม้กระทั่งครั้งที่เสียงเพลงโอเปร่าเคยเป็นส่วนหนึ่งของพิธีเปิดฟุตบอลโลก 1990 ที่กรุงโรม อิตาลี เมื่อทีม สูดยอดนักร้องโอเปร่า "เดอะ ทรี เทเนอร์" (The Three Tanors) ลูเซียโน พาวารอตติ, ฟลาซีโด โดมิงโก และโฮเซ คาเรราส์ ร่วมประสานเสียงกระหึ่มให้โลกได้ร่วมรับรู้คุณค่าดนตรีคลาสสิกชั้นสูง และถือเป็นครั้งที่ผสมผสานโอเปร่า กับวัฒนธรรมป๊อปได้อย่างน่าทึ่งทีเดียว

แม้แต่การมี “เพลงร้องกีฬาหลัก/เพลงรักนักฟุตบอล” (World Cup Theme Song) ที่เข็นกันมาโฆษณา ทุกๆ ปีให้คนจดจำ

ไม่ว่าจะเป็น Un'estate italiana จากฟุตบอลโลก 1990 ที่อิตาลี

หรือ Gloryland จากฟุตบอลโลก 1994 ที่สหรัฐอเมริกา ด้วยเสียงร้องในแบบโซล และเสียงคอรัสที่มากไปด้วยแรงบันดาลใจของแคร์ล ฮอลล์ แอนด์เดอะชาวดออปแบล็กเนสส์

งานเพลงเต้นรำ The Cup of Life จากงานฟุตบอลโลก 1998 จัดที่ฝรั่งเศส แต่เพลงร้องเป็นภาษาสเปน ขับขานโดยริคกี มาร์ติน นักร้องชาวเปอร์โตริกัน ที่มีท่อนสร้อยยอดนิยมว่า "โก โก โก อาเลซ อาเลซ อาเลซ" จนลูกเด็กเล็กแดงจำได้ ร้องกันคล่องปากกว่าบทอาชยานใดๆ

มาจนถึง Waka Waka (This Time for Africa) "ได้เวลาลุยแล้ว, อัฟริกา" เพลงของฟุตบอลโลกครั้งล่าสุด ร้องโดยนักร้องสาวชาวโคลัมเบีย ซาคีรา อีซาเบล เมบาร์ก ริโพล (Shakira Isabel Mebarak Ripoll) ซึ่งเธอเคยขึ้นเวทีแสดงในพิธีเปิดฟุตบอลโลกที่เยอรมนี 2006 มาแล้ว และปีนี้เธอได้ขึ้นเวทีของฟุตบอลโลกอีกหน แต่ในฐานะเจ้าของเสียงเพลงใหม่ประจำการแข่งขันอย่างเป็นทางการ พร้อมกลุ่มนักดนตรี "เฟรชชีวานด์" จากเคปทาวน์ อัฟริกาใต้ โดยการสนับสนุนของฟีฟ่าร่วมกับบริษัทโซนี่ (หมายเหตุ: ที่จริงเพลงนี้เคยเป็นงานเก่าของวงซังกาลว่า Zangalwa แห่งคาเมรูน เนื้อหาเป็นการให้กำลังใจทหารที่ไปรบ ประสบความยากลำบาก)

นอกจากนี้ ยังมีเพลงโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์ช่วงขายสินค้าที่เราคุ้นหูคุ้นตากันอีก 2 เพลง คือ Oh Africa ของค่ายเปปซี่ซึ่งขับร้องโดย เอกอน (Akon) นักร้องชาวเซเนกัล-อเมริกัน ร่วมกับศิลปินรับเชิญอีกหลายชาติ (รวมทั้ง "ซานิ AF6" นิภาภรณ์ ฐิติธนการ ผู้ชนะเลิศจากเรียลิตีโชว์ "อะคาเดมี่ แฟนเทเชีย ปีที่ 6" ที่ได้รับเกียรติไปเป็นตัวแทนร่วมร้องและถ่ายทำมิวสิกวิดีโอด้วย) กับเพลง Wavin' Flag ของค่ายโคคา โคลา ขับร้องโดย เคนาน (K'naan) ศิลปินชาวแคนาดาเขียนเนื้อส่ายแอฟริกัน

เหล่านี้เหล่านั้นต่างหาก คือ "Music" ไม่ใช่ "Noise"

เหล่านักประท้วง(คนยุโรป)ยืนยันนิยามความหมายของ "ดนตรี" เมื่อเทียบเปรียบกับ "เสียงรบกวน" ที่มาจากเจ้าแตรพลาสติกนับหมื่นๆชิ้นที่ตั้งระงมอยู่ทั่วไปทั้งในสนามและนอกสนามโดยกองเชียร์เจ้าถิ่น(คนอัฟริกัน)

เสียงบ่น ที่บ่นเสียงรบกวน ล่องลอยไปถึงโจเซฟ "เซ็ปป์" แบล็ตเตอร์ (Joseph Sepp Blatter) ประธานการแข่งขันฟุตบอลโลก ซึ่งในเชิงสังคมวัฒนธรรม เขาเป็นคนที่ยิ่งใหญ่ไม่แพ้ผู้ดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศใดๆ เลยทีเดียว

[ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันพุธที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2553 พาดหัวข่าวว่า "วูซูเซลลา : อาวุธลับของเจ้าภาพในเวสต์ คัพ 2010"]

อย่างไรก็ตาม เสียงเรียกร้องดังกล่าวดูเหมือนจะไร้ผล เนื่องจากประธานฟีฟ่าชาวสวิสเซอร์แลนด์อย่างโจเซฟ "เซ็ปป์" แบล็ตเตอร์กลับออกโรงคัดค้านการแบนวูซูเซลลาแบบ "หัวชนฝา" พร้อมยืนยันว่าจะไม่มีการแบนวูซูเซลลาโดยเด็ดขาด เพราะทางฟีฟ่าตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องเคารพในสิ่งใดก็ตามที่เป็น "วัฒนธรรมพื้นเมือง"ของประเทศสมาชิกฟีฟ่าทั้ง 208 ประเทศอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นประเทศสมาชิกจากทวีปอัฟริกา เอเชีย หรือยุโรป

ประธานฟีฟ่าให้เหตุผลต่อเรื่องนี้ไว้อย่างน่าฟังว่า "ในเมื่อฟุตบอลโลกเป็นการแข่งขันกีฬาที่ได้รับการกล่าวขานให้เป็นกีฬาของผู้คนทั่วโลก ทางฟีฟ่าก็ไม่ควรมีเหตุผลอันใดที่จะไปสั่งห้ามหรือขัดขวางสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาวอัฟริกัน ด้วยเหตุผลเพียงเพราะว่าสิ่งนั้นไม่เป็นที่ถูกตาต้องใจของพวกชาวยุโรป" พร้อมระบุว่าหากฟีฟ่าสั่งแบนการใช้วูซูเซลลาในสนามฟุตบอลขึ้นมาจริงๆ ก็จะต้องมีเสียงเรียกร้องให้มีการแบนเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีกหลายชนิดตามมาอีกอย่างไม่สิ้นสุด โดยเฉพาะเครื่องดนตรีพื้นเมือง "กอร์เนตา" ที่มีเสียงดังไม่แพ้วูซูเซลลาและใช้กันอย่างแพร่หลายมานานในบราซิลและอีกหลายประเทศแถบลาตินอเมริกา

แน่นอนว่าการตัดสินใจของประธานฟีฟ่า วัย 74 ปีรายนี้ย่อมมีทั้งคนที่เห็นด้วยและคัดค้าน แต่อย่างไรก็ตามก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า วูซูเซลลาถือเป็นสิ่งที่ผู้คนทั่วโลกให้ความสนใจมากที่สุดที่สุดในศึกฟุตบอลโลกครั้งนี้ นอกเหนือจากสิ่งที่เกิดขึ้นในสนามแข่งขัน

การให้เกียรติสิ่งที่อยู่เบื้องหลังดนตรี ที่เรียกว่า "วัฒนธรรมพื้นเมืองของคนอัฟริกา" ที่ท่านประธานฟีฟ่ากล่าวถึงนั้น เป็นเรื่องที่น่าคิดใคร่ครวญ ในขณะที่โลกนี้ใช้ทัศนคติของคนที่เคยเป็น "เจ้าอาณานิคม" แสดงความ

รังเกียจ “ดนตรีพื้นเมือง” ว่าเป็น “เสียงรบกวน” แยกตัดความสัมพันธ์ของ Noise กับชีวิตคน ทั้งๆที่ธรรมชาติรอบตัวก็คือ Noise หรือรากฐานดนตรีใดๆในโลกก็ไม่อาจหลีกเลี่ยง Noise ไปได้ แต่เมื่อเราๆซึ่งตามกระแสศิลปวัฒนธรรมและมายาคติเรื่องอารยธรรมของคนยุโรปที่ดูเหมือนว่าจะ “สูงส่ง” กว่าคนแอฟริกัน ก็แสดงออกกันโจ่งแจ้งว่า “ไม่ถูกใจ” - “รำคาญ” กับเสียงที่ดูเหมือนจะไร้สาระนั้นไปเสีย

อีกด้านหนึ่ง ฟาน ซาลควิก มหาเศรษฐีที่ร่ำรวยเหลือเชื่อกับการออกแบบแตรมหัศจรรย์ เขากล่าวว่าการที่แอฟริกาใต้เป็นประเทศที่มีภาษาราชการถึง 11 ภาษา ทำให้การร้องเพลงเชียร์แบบแฟนฟุตบอลในประเทศอื่นๆอาจไม่ค่อยเหมาะสมนัก เพราะแฟนบางกลุ่มอาจไม่เข้าใจความหมายของเพลงเชียร์เหล่านั้น ดังนั้น การเป่าแตรเป็นสิ่งที่น่าจะเป็น “ภาษาสากล” ที่ทุกคนเข้าใจตรงกัน - We got 11 different languages and certain songs are not understood by everyone. There is one language they do understand and it is the vuvuzela (แตรยั้ง แอบเหน็บแนมบรรดานักกีฬาที่ออกมาบ่นด้วยว่าเมื่อถึงเวลากลับบ้าน นักฟุตบอลเหล่านี้ ก็คงไม่วายที่จะหอบวูวูเซลากลับไปฝากลูกเมียเพื่อนฝูงเป็นของขวัญที่ระลึก)

ท่ามกลางกระแสสื่อมวลชนโหมกราดเกรี้ยว หลวงพ่อเดสมอน ตูตู (Archbishop Desmond Tutu) นักบวชและนักสิทธิมนุษยชนแอฟริกันแห่งเคปทาวน์ เจ้าของรางวัลโนเบลและรางวัลสันติภาพคานธี ให้ความเห็นกับปรากฏการณ์วูวูเซลล่าสั้นๆแต่คมคายว่า นี่คือ “จิตวิญญาณของสังคมแอฟริกัน” และ **“เราทุกคน นำที่จะมาร่วมฉลองฟุตบอลกัน มากกว่าจะมุ่งแข่งขันเอาชนะกัน”**

วิวาทะ “บอลไม่ดี โทษปีโทษแตร” คงไม่จบเพียงสนามแอฟริกาใต้เท่านั้น ตราบใดที่ลูกกลมๆนั้น จะกลิ้งวิ่งผ่านไปไหนต่อไหนอีกก็ตาม

แต่อย่างน้อย ก่อนเสียงแตรสุดท้ายจะจางหาย เราก็คงพอมีโอกาสบ้าง ที่จะได้เรียนรู้การมีชีวิตอยู่ร่วมกันในความแตกต่าง รู้จักที่จะเคารพกัน ให้อภัยกัน

หัวใจคนรักกีฬา กับหัวใจคนรักดนตรี ไม่ได้ผิดแผกกันหรอก

กีฬาสนุกไหม ดนตรีสนุกไหม สนุกสุขด้วยกัน

อืมม.. แล้วหากประเทศไทยโชคดีได้เป็นเจ้าภาพจัดงานฟุตบอลโลกกับเขาบ้างล่ะ เราจะเอาเครื่องดนตรีอะไรไปใส่เสียง-สร้างเสียงในสนามกับเขาบ้างเล่า?